

НОВА ЕВРОПА

NEUES EUROPA
BERLIN W 56, POSTBOX 22

СЪДЪРЖАНИЕ:

Рузвелт все повече и повече се приближава към войната	2
Неуспѣха на петгодишния планъ въ Сѣветска Русия	3
Германската младежъ — зората на Нова Европа	5
Хърватския театраленъ жи- вотъ въ миналото и настоя- щето	9
Прегледъ на музикалния жи- вотъ въ Берлинъ	11
„Фаустъ“ за стотенъ пѣтъ предъ германскитѣ войници	14
Годѣмъ успѣхъ на германскитѣ филми въ Будапеща	15

Рузвелтът все повече и повече се приближава към войната

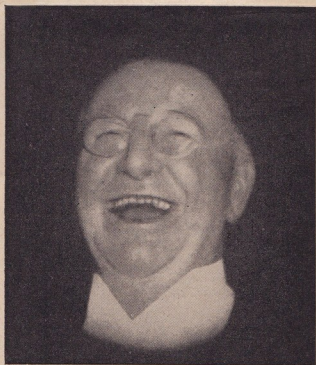
Какъ се съблюдава народната воля въ Северна Америка?

Отъ момента, въ който се прие закона за даване помощъ на Англия, Рузвелтъ започна да играе една твърде опасна игра. Той упорито работи, за да доближи С.-А. Щати поблизо до войната и да издебне сгодния моментъ, въ който да хвърли своя народъ въ борба срещу Европа. Тази негова пакостна игра, по всичко изглежда, е вече стигнала единъ особенъ стадий, на който ще трѣбва да се обърне твърде сериозно внимание. Своеволното и противозаконно завземане на Исландия е вече едно ясно потвърждение, че Рузвелтъ, съ едно престъпно упорство, търси овиз рискъ, който би могълъ да му осигури възможността да прескочи преградата, която дѣли мира отъ войната. Сензационнитѣ разкрития на стокхолмския в. „Автонблатъ“ ни говорятъ за подлитъ и измамни стремени на американската плутократия къмъ постигане на тази цель.

Изглежда въ Бѣлия домъ сѣ разбрали, че постояннитѣ опити, които се правиха толкова време, за разединението на силитѣ на Осьта чрезъ изнудвания и заплашвания, не дадоха никакви практически резултати. Съ непоколебима решителность Германия и Италия продължаватъ борбата, чиято цель е да изкоренятъ болшевизма и да освободятъ Европа отъ вмѣшателството и настояничеството на Англия. Следъ като не можатъ да се постигне нищо въ тая насока, изглежда, че Вашингтонъ е решилъ да действува самъ. Войната трѣбва да се иницира чрезъ обстрелвания на германски параходи и подводници или самолети. Ако германцитѣ отговорятъ на това предизвикателство, войната между Америка и Германия ще трѣбва да се смѣта за избухнала. Ако, обаче, германцитѣ не се подадатъ на това предизвикателство, тогава американцитѣ много лесно ще могатъ да отрекатъ всѣко свое нападение.

Рузвелтъ знае много добре, че конституцията го задължава да не обявява война безъ

решението на парламента. Той знае сѣщо така, че американскиятъ народъ, въ своето преобладаващо мнозинство, нѣма желание да пролива кръвта на своитѣ синове за интереситѣ на плутократията. Заради това именно той се мъчи да преодолѣе това препятствие по единъ начинъ непознатъ въ историята, като предизвика германскитѣ военни параходи да отговорятъ на една провокация, предизвикана по единъ сатанински начинъ. Твърдението на Кноксъ, американски министъръ на флотата, че предпочитатъ една отбранителна война спрямо хитлеризма, ни говори по единъ убедителенъ начинъ, че той предупреждава американския народъ да се пази отъ „германската заплаха“.

Това е г. Кноксъ, еврейнъ и американски министъръ на флотата. Усмивката му не е усмивка на човѣкъ, който знае какво е страданието. Точно съ тази усмивка сега той тика американската флота къмъ действие спрямо Германия

Без съмнение, Рузвелт знае много добре, че Англия не може да бъде спасена с никаква чужда помощ. Въпреки това, усилието му да въвлече своя народъ въ война противъ силитъ отъ Осьта, говори, че той изпълнява добре заповѣдитъ на ония плутократи-евреи и неевреи, които стоятъ задъ него и които се съюзяха съ своитъ расови и идейни другари отъ Лондонъ и Москва, било отъ търговски интереси, било отъ омраза къмъ хитлеризма. Тѣхната целъ, въпреки всичко, е да намѣрятъ най-сетне начинъ, за да наложатъ единъ обратъ въ развитието на днешното военно и политическо положение.

Намеренията на Рузвелт се характеризиратъ най-добре чрезъ изявленията на пропагандалия въ изборитъ кандидатъ за президентъ на С.-А. Шати, Уилки, който сега не е нищо друго, освенъ единъ платенъ агентъ на Рузвелт. Следъ една закуска при Рузвелт, Уилки направилъ следнитъ изявления предъ журналиститъ:

„Ако презъ априлъ 1861 год. (времето когато започна гражданската война спрѣмо

Юга) американскитъ народъ би билъ запитанъ, чрезъ едно пробно допитване отъ страна на Института Галупъ, той положително щѣше да се противопостави на всѣкаква акция на съюзното правителство спрѣмо Юга. Но щомъ като политиката бѣ поставена въ действие, народътъ, въ грамадното си мнозинство, се обедини около президента“.

Ако сравнимъ това съ днешния случай, това ще означава следното: щомъ войната се обяви, американскитъ народъ ще трѣгне следъ Рузвелт. За това най-напредъ ще трѣбва да се обяви войната, преди да се пита народа.

Ето защо, сега става напълно понятно, защо първата заповѣдъ до войската бѣ дадена именно на флотата, въ смисълъ, да стреля срещу германскитъ военни морски сили дори и тогава, когато тѣ не стрелятъ.

Американскитъ народъ трѣбва да бѣде въ влеченъ въ войната, въпреки неговото желание. Ето така се тачи народната воля въ „класическитъ страни на демокрацията“!

Неуспѣха на петгодишния планъ въ Съветска Русия

Третиятъ петгодишенъ планъ (петилѣтка) на С.С.С.Р. трѣбваше да бѣде приключенъ презъ 1941 год. По понятни причини, съветскитъ власти отъ 1937 год. насамъ, умишлено забуватъ официалнитъ статистически данни за стопанското положение на страната и се въздържатъ да дадатъ единъ изчерпателенъ прегледъ на постиженията или неуспѣхитъ въ съветското стопанство. Малцината чужденци, които сѣ имали възможность да посетятъ страната на Съветитъ, ни даватъ една по-друга картина за вътрешното социално-економическо положение на страната, а споредъ даннитъ на американеца Спенсеръ Уилиямсъ, нуждитъ на населението не сѣ били помалко отъ времето на глада презъ годинитъ отъ 1931 до 1933.

Избѣгваше се изобщо да се обнародватъ цифрови данни за производството, а се даваха само изчисленията на стойността на това производство въ рубли, т. е. изчисленията се

правѣха съ една валута, стойността, на която изобщо не можеше да се опредѣли. Въ поважнитъ индустриални предприятия, отъ 1937 год. насамъ, се забелязваше не единъ застой, но и известно намаляне въ производството имъ. Съ първиятъ петгодишенъ планъ бѣха постигнати много по-малко успѣхи, отколкото бѣха предвидени въ самия планъ, обаче, съ приключването на петгодишния планъ, Сталинъ оповести, че индустриалното производство на Съветска Русия се било увеличило три пѣти спрямо това отпреди свѣтовната война, но туку не се касаеше за количествено производство, а за оценката на това производство въ рубли. Истината, обаче, е, че това производство и този фиктивенъ успѣхъ въ индустриалната областъ не можаха да натежатъ надъ понижението въ издрѣжката на живота и недоволството на населението.

Що се касае до леката индустрия, двата

съветски петгодишни плана напълно пропадаха. Производството на памучни платове през 1932 год. достигна едва половината от числото, което бѣ предвидено въ плана и надмина едва производството от преди 1913 год. До 1936 год. бѣ постигнато едно известно подобрене, но пълното унищожаване на цѣвящата домашна индустрия въ страната отъ болшевишката революция, правѣше това подобрене безъ всѣкакво значение. Производството на вълнени платове презъ 1933 год. бѣше много по-низко отъ това преди свѣтовната война и едва презъ 1936 год. бѣха постигнати известни резултати. Производството на хартия бѣ достигнало едва половината отъ това, което бѣ предвидено по плана. Производството на кожени издѣлѣя и консерви превиши по-раншнитѣ цифри, но понеже по-голѣмата частъ отъ това производство се изнасяше въ чужбина, населението не можа да почувствува нищо отъ това.

Презъ време на бързото покачване на производството, качеството на продуктѣтъ катастрофално се влоши. Липсата на специалисти показа, че произведенитѣ продуктѣ е далечъ отъ това, което може да се пожелае. Сѣщо така и въ земеделното производство постоянно се намаляваше. Презъ 1932 год. реколтата на пшеницата бѣ 26% по-малко отколкото преди свѣтовната война. Самитѣ съветски власти признаха, че отъ 147,000 трактора, които бѣха доставени на земеделскитѣ колективни стопанства, не по-малко отъ 137,000, веднага следъ доставката, трѣбваше да бждатъ върнати на поправка. Освенъ това, броятъ на домашнитѣ животни, въ пет години бѣ намалѣлъ отъ 276,000,000 на 160,000,000. Следъ 1932 год. стана вече невъзможно да се възбуди отново въодушевлението на работницитѣ отъ първия петъ годишенъ периодъ, защото тѣ се чувствуваха измамани. Кѣмъ това идва и обстоятелството, че болшевишкиятъ

Foto: Weltbild

Тѣзи болшевишки танкове бѣха готови да влѣзатъ въ бой, обаче, случи се така, че тѣ попаднаха цѣли и невредими въ германски рѣце

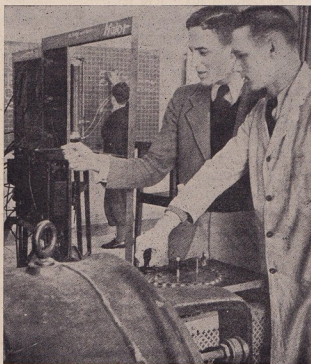
режимът не можеше да добие сръдства за внос на машини в такъв мащаб, каквито бяха събрани през време на първата петилетка.

За третият петгодишен план не бяха обнародвани изобщо никакви числа. Само една печатна кампания през есента на 1939 год. доказа, че третата петилетка не е проведена задоволително. Тръбваше да се признае, че количествено производството на главните индустрии през 1939 год. не беше по-голямо от това на предхождащата година. Въ областта на Баку 40% от дълбоките петролни кладенци не са били използвани. От съобщенията на съветския печат през пролътта на 1939 год. можеше да се разбере, че въ последната четвъртина от 1938 год. производството на желязо, стомана и въглища е така катастрофално спаднало, че се говореше дори за саботаж. На 15 януарий 1939 год. в „Правда“ мърмеше ръководителят на предприятията, защото не уволнявали не-

бръжните работници. Подъ такива работници се разбирали стачкуващите работници изъ предприятията. Съветското правителство най-брутално се справяше съ всички работнически бунтове, обаче, то не можеше да се справи съ работническата класа така, както то се справи съ кулаците и селяните. Третият петгодишен план на Съветите имаше, също така, за главна задача да поощри и тежката индустрия, макаръ че въ Москва бяха на ясно, какво, само чрезъ подобряване на щандарта на работническото ще се повдигне и неговата производителна способност. Едно чувствително подобрене въ положението на руския работник и селянинъ можеше да се постигне, само чрезъ радикални стопански и политически реформи. Тъ бяха, обаче, не възможни, до като Сталинъ и неговата система стоеха начело въ Русия. Благодарение на тяхъ, Русия, която е така богата съ природни богатства, не можеше да издържа и третия петгодишен планъ.

Германската младеж — зората на Нова Европа

Когато Адолф Хитлеръ пое съдбините на Германия, той знаеше, че Нова Германия ще бъде изградена от новия германецъ. Той знаеше, че за неговото учение, за изпълнение на неговите идеи, ще тръбватъ други хора, съ друго възпитание, съ другъ моралъ, въобще единъ съвършено новъ човѣкъ. Тоя новъ човѣкъ тръбваше да носи една нова душа и да стои много по-високо отъ онези човѣкъ, който ни го даде близкото или подалечно минало. Тоя човѣкъ тръбваше да се създаде, тръбваше да се роди и Адолф Хитлеръ виждаше възможността за идването на тоя човѣкъ само въ млада подрастваща Германия и затова наложи едно реформиране въ учебно-възпитателната система, защото изхождаше отъ съображението, че „човѣкъ, въ края на крайщата, е продуктъ на възпитанието“. Налагаха се най-напредъ да се изясни каква ще бъде бъдещата задача на отблънтия германецъ, каква ще бъде неговата мисия и неговия дългъ по отношение на отечество и нация, какви сръдства ще му са необходими, за да осъществи своя дългъ и

По пътя на професионалните състезания тоя младежъ преминава отъ занаятчийската работилница въ университетската аудитория

своята мисия и, оттукъ, да се изяснят принципите, които тръбва да влѣзат въ основата на едно бѣдеще възпитание.

До 1933 год., когато безработицата бѣше стигнала своя краенъ предѣлъ, научните ценности, образованието, личната дарба и пр. бѣха обезценени. Какво струваха личните заложи на трудящия се, когато нѣмаше нѣде да ги оползотвори найнапредъ за свое лично благо, а следъ това и за благо на своята страна? Значи, трѣбваше, съ срдствата на политиката, да се разчисти пѣтя за утрешното строителство, като се премахнатъ всички пречки, които сплѣваха правилното оползотворяване на човѣшкия трудъ.

Премахването на безработицата не бѣше само една обикновена социална или стопанска мѣрка, която механически трѣбваше да замѣни едно състояние съ друго. Налагаше се да настѣпи единъ преломъ въ душите и въ свѣтоотношението на германците. Ония, които още въ миналите борби на националъ-социализма имаха възможността да бѣждатъ въ близость съ идеите и организацията на националъ-социализма, бѣха вече претърпѣли тоя преломъ. Оставаше една голѣма частъ отъ германския народъ, които следѣше тия борби или съ безразличие или съ пасивно одобрение. Адофъ Хитлеръ, обаче, искаше не пасивно одобрение на своето дѣло и на своите идеи, а активна привѣрзаностъ. И, макаръ преломътъ въ душата на германския народъ да стана така бърже, ръководителитъ на Райха схващаха, че старото поколѣние, въпрѣки всичко, не е достатъчно годно да почувствува и да се бори за осъществяването на идеите на националъ-социализма. Трѣбваше новъ човѣкъ, трѣбваше да се създаде типа на хитлеровия човѣкъ.

Тая задача се възложи на учебно-възпитателните институти.

Най-напредъ трѣбваше да се разбие единъ предразсѣждъкъ: нѣма изобщо даровити хора. Има хора, които въ една посока проявяватъ по-добра склонность отъ другите. Следователно, въ социалниятъ строежъ на Германия всѣки трѣбва да заеме онова мѣсто, което ще бѣде най-подходяще за неговите природни заложи.

Следъ това, трѣбваше да се разбие и другиятъ предразсѣждъкъ, че има различни

Този пѣкъ се състезава за първенство въ зидарството

форми на трудъ, т.е. че има трудъ „достоеенъ“ и трудъ „недостоеенъ“.

Отъ унищожаването на тия два предразсѣждъка се родиха два основни принципа: всѣки германецъ, трѣбва да получи онова мѣсто въ живота, което отговаря на неговите естествени склонности и да бѣде поощрена и развита оная склонность, която е най-характерна за дадена личностъ.

Отъ това гледище се дойде до тъй наречениятъ професионаленъ подборъ. Ежегодно милиони млади германки и германци се подлагаха на професионално състезаване. Състезателитъ трѣбваше да се справятъ съ съответно поставените имъ задачи. Отъ тия постижения можа да се стигне до откриването на различни аномалии, като напр. единъ роденъ за поетъ — станалъ стругаръ, а другъ роденъ за стругаръ, станалъ поетъ и пр.

Но, ако това се налагаше като една практическа мѣрка, за да се въведе порядѣкъ въ

организацията на труда и производството, бъдещитѣ поколения не трѣбваше да бждат повече жертва на една подобна случайност. Ето защо, тоя подбор се въведе въ всички училища. Когато едно дете влиза въ училището, то вече се намира подъ непрестания и компетентенъ надзоръ на учителъ, ръководителъ и партия. Въ народното училище, всѣко дете преминава единъ курсъ на подготовка. Тукъ то се възпитава, обучава и проучва. Когато завърши курса на това училище, учителъ, ръководителъ и партия вече знаятъ това дете какви склонности има и то бива насочено къмъ съответнитѣ по-горни степени отъ училищното образование. Понее пѣтицата по които става развиването на детската природа често пѣти сѣ така неизвестни, не може още да се смѣта, че въ курса на народното училище, детето е вече основно проучено и дарбитѣ му сѣ съответно открити. Ето защо, наблюденията продължаватъ и въ по-горнитѣ степени, до като ръководството напълно се установи върху характера и склонността на детето. Следъ това вече всѣко дете или всѣки младежъ получава и съответната практическа подготовка, било въ срѣдни про-

фесионални училища, било въ висши учебни технически и хуманитрани училища и университети.

Поради това, че личнитѣ дарби на всѣки германски гражданинъ съставляватъ националенъ капиталъ, учебно-възпитателната система предвижда специално поощрение на ония естествени заложби, които даватъ на даденъ питомецъ прозвището „даровито дете“. Такива даровити деца сѣ обектъ на специално възпитание и насърчение, съ цель дарбата да се развие, укрепи и правилно използва. Въ това отношение не играятъ никаква роля класовитѣ, съсловни и или др. привилегии, така характерни за миналото. Днесъ, независимо отъ социаленъ произходъ, материално състояние и пр., тия деца сѣ подъ специалното покровителство на райха.

Поради това, че националъ-социализмътъ стана национална доктрина и националъ-социалистическата организация стана скелета и духа на германския райхъ, положена върху принципа на водачеството, държавническата предвидливостъ налагаше щото да се създаде възможностъ за правилно възпитание и обучение на ония, които ще станатъ утрешнитѣ

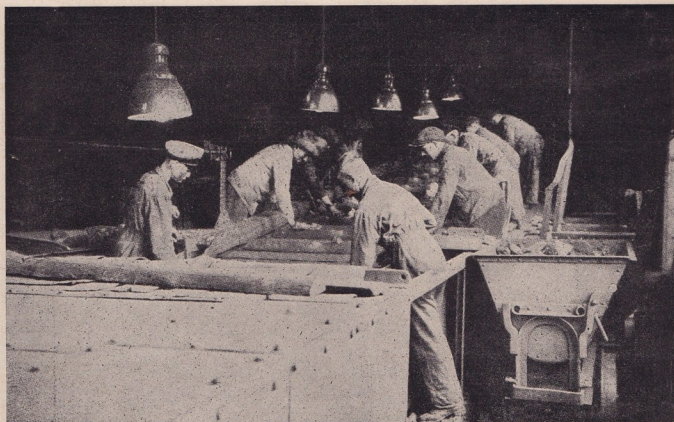
Хитлеровата младежъ — зората на Нова Европа — строи пѣтица

ржководители на своя народъ. За тая целъ се създадоха така нареченитѣ училища „Адолф Хитлеръ“. Тѣ иматъ за задача да подготвятъ ржководния кадъръ на бъдещето германско водачество. Въ тия училища отиватъ само ония, които идватъ съ специалнитѣ привилегии на природата, а не на обществото. Тукъ се срещатъ еднакво децата и на най-бедния и на най-простия и на най-богатия и на най-учения, щомъ за това сж на лице необходимитѣ природни заложби и съгласието на родителитѣ. Тѣхната издръжка е изключително за смѣтка на партията и държавата. Подборътъ тукъ е още по-строгъ и още по-продължителенъ.

Въ цѣлата учебно-възпитателна програма остава задължителенъ принципа: Германия има повече нужда отъ единъ здравъ работникъ, отколкото отъ единъ неджавъ професоръ. Ето защо, центъръ на това възпитание е схващането за здравето укрепване на младежта чрезъ разнитѣ форми на физическо възпитание, правилна насока на природнитѣ заложби, реалистично образование, добиване на опредѣлена специалностъ

и култивиране на здравни навики и възпитание на характера. Специално въ училищата „Адолф Хитлеръ“ тѣзи изисквания сж още по-строги и се изпълняватъ още по-стриктно отъ специално подготвени учители и ржководители. За тия питомци трѣбва да не остане нищо непознато и скрито. Тѣ трѣбва да придобиятъ способността да се справятъ бърже и целесъобразно съ всички положения, въ които живота би могълъ да ги постави. Тѣ трѣбва да познаватъ всички условия, при които се упражняватъ различнитѣ видове трудъ, за да иматъ ясна представа за сложния строежъ на обществения животъ, да опознаятъ изискванията и нуждитѣ на всички форми на труда и да придобиятъ широко обществено чувство. Само така тѣ биха могли да станатъ утре активни двигатели на цѣлокупния националенъ животъ.

Естественото развитие на една природна дарба не може да бжде спжвана отъ никакви формални ограничения. Това значи, че единъ младежъ може да преминава въ по-горенъ класъ безъ да чака изтичането на опредѣления по програма срокъ.

Хитлеровата младежъ се запознава съ труда и условията въ миннитѣ галерии. Така се утвърждава съзнанието, че най-тежкитѣ и най-цененитѣ е трудътъ на рудокопача

Един курс предвиденъ за 4 години, той може да го мине въ 3 год. а, ако развитието му върви бавно, може да го премине и въ 5 или 6 години. Тукъ мѣрдавно е само естественото осъществяване на личнитѣ заложби. При това положение индивидуалната оценка, изразена въ цифри по старата шестобална система, не играе почти никаква роля, освенъ като показалецъ за динамиката въ развитието на даденъ питомецъ. По тоя начинъ днесъ въ Германия се наблюдаватъ любопитни прояви, като напр. преминаване отъ струга въ работилницата къмъ лабораторията на университета, отъ чиракъ — да стане инженеръ и пр. и пр.

Надъ цѣлата учебно-възпитателна система стои, като знакъ за едно ново духовно изграждане, духътъ на националната общностъ. Германецъ за германецъ вече не може да бжде врагъ. Идеалътъ на Фюрера, че всички

германци сж другари и членове отъ една общностъ се осъществява, но тя ще добие своята корона, когато учебно-възпитателнитѣ институти разворятъ вратата на своитѣ зали и пуснатъ въ живота първитѣ подготовки, възпитани и оформени, споредъ националъ-социалистическитѣ принципи и методи, деца на Германия. Тѣзи нови хора — сж бждещитѣ граждани на Нова Германия и на Нова Европа. Това, което германскиятъ войникъ показва на другитѣ народи като възпитание, опитностъ и сила, бѣше само загатване за онова, което ще представлява утрешниятъ хитлеровъ човѣкъ. Подъ въздействието на тия нови методи днесъ въ цѣла Германия сж поставени не по-малко отъ 20 милиона млади германци. Тѣ представляватъ именно зората на Нова Европа. Днешнитѣ само разчистватъ пътя на утрешнитѣ строители.

Хърватския театраленъ животъ въ миналото и настоящето

Едва ли има градъ въ Югоизтока, въ който любовта къмъ театралното изкуство да е въ такава степенъ общо достояние на населението, както въ Загребъ.

Загребската театрална традиция води назадъ до 17. столѣтието и вече въ 1797 г. се създава постоянна театрална зала въ двореца на графъ Амаде, дето днесъ се помѣщава културноисторическиятъ музей. Въ нея цѣли 37 години изнасятъ, преди всичко, нѣмски театрални трупи своя пъстъръ репертоаръ, който се разпростира и върху всички класически драми. Привършването на първата постоянна театрална сграда близу до Марковия площадъ презъ 1834 г. се съвпада по време приключването на оная епоха, когато нѣмски артисти представиха на загребската сцена на нѣмски езикъ драмитѣ на Гьоте, Шилеръ, Шекспиръ, както и на италианцитѣ Голдини, Гоцци и др.

Следватъ две десетилѣтия, презъ които Загребскиятъ театръ носи троесиченъ характеръ. Нѣмски театрални трупи даватъ драми на нѣмски езикъ, италианскитѣ Стаджионе изнасятъ опери на италиански езикъ, а все

повече овладѣва сцената и хърватскиятъ езикъ. Вече въ 1848 г. съществува единъ хърватски ансамбълъ, който презъ тая година представи историческата драма на Кукулиевичъ „Юранъ и София“ като първа хърватска сценична творба. Въ последвалото време нѣмски и италиански пиеси се явяватъ на сцената все повече въ хърватски преводъ. Самата хърватска драма, обаче, не се ражда презъ тия години, а тя изживява още въ началото на 17. столѣтието своя пръвъ разцвѣтъ въ Дубровникъ. Тогава на писаха Гундуличъ и Дърдичъ своитѣ драми, отъ които „Дубравка“, респ. „Дундо Маройичъ“, тъкмо тия днибѣха изживѣли стотното си предстатия влѣние.

Първата хърватска опера „Любовъ и злоба“ отъ Лизински се поставя презъ 1864 г. Шестъ години по-късно се основава постоянна опера отъ познатия хърватски компонистъ Зайцъ.

Презъ следващитѣ десетилѣтия д-ръ Демертеръ и по-късно Милетичъ, като драматурзи на театъра, и Зайцъ, като интендантъ на операта, довеждатъ загребския художественъ

животъ до великолепно процътяване. Най-прославеният актьори и оперни пѣвци на времето, нѣмци и италианци, бѣха тогава чести гости, преди всичко, обаче, националното хърватско театрално изкуство достига една висота, която се шири далечъ извънъ Загребъ. Голѣмъ брой отъ най-добриятъ хърватски творци въ областта на драмата, музиката, драматургията, актьорското изкуство и инсценировката изгълня желанието на своя народъ за самобитенъ хърватски размахъ на изкуството.

Междувременно въ 1895 г. се открива днешната голѣма театрална сграда, дето загребското театрално изкуство се задържа на своята висота и презъ тежкитъ години следъ 1919 г. Традиционната привързаностъ на Загребъ къмъ нѣмския художественъ и културенъ животъ претърпява, прочее презъ тия години на великосърбски панславистиченъ шовинизъмъ, едно чувствително прекъсване. Новиятъ духъ, който съ основаването на независимата хърватска държава вѣе и въ загребския театраленъ животъ, намѣри все пакъ въ първитъ два месеца на своята дейностъ никога нескъсаниятъ, а само отхвърлени нишки къмъ нѣмското и италианското театрално изкуство.

Така Загребскиятъ театъръ предлага днесъ въ своя драматиченъ и оперенъ репертоаръ оная многостранна картина, която още преди десетилѣтия утвърди Загребъ като градъ въ

Югоизтока, дето изкуството се радва на най-добъръ приемъ. Покрай хърватски пиеси и опери играятъ се въ хърватски преводъ най-значителнитъ произведения на свѣтовната литература и музика. Неотдавна стана премиерата на Гьотевата „Ифигения въ Таврида“ въ хърватски преводъ, направенъ отъ познатия Дантевъ преводачъ Миховиль Комболъ съ едно съвършенство, каквото едва ли въ другъ езикъ е добило това безсмъртно творение. И гостувания на чужди ансамбли сѣ предвидени въ по-голѣмъ обемъ. Началото сложи тия дни Римската кралска опера, която съ Бениамино Джилли и другитъ знаменитости на тоя славенъ институтъ въ „Аида“ и „Бѣтерфлай“ остави споменъ за незабравима художествена преживѣлица.

Хърватскиятъ културенъ животъ, обаче, е готовъ и способенъ да запознае приятелскитъ народи съ собственото художествено творчество въ неговата значителна висота. Миланъ Беговичъ, Гено Сенечичъ, Войновичъ, като драматурзи, най-голѣмиятъ живъ хърватски оперенъ компонистъ Готовачъ и не напоследно мѣсто диригентътъ Лавро Матачичъ сѣ добре известни въ цѣла Европа, особено въ Германия. Покрай тѣхъ растатъ млади творчески и артистични сили, които още сега снематъ всѣка грижа на Загребския театъръ за неговото бждеще развитие и обещаваъ на цѣлия европейски културенъ животъ една ценна придобивка.

Фюрерътъ приема победителитъ въ професионалнитъ състезания и изяснява тѣхния дългъ къмъ нацията

Прегледъ на музикалния животъ въ Берлинъ

Въръпки военнитѣ събития, въ столицата на германския райхъ блика изобилень музикаленъ животъ. Да се даде една пълна и подробна картина на всички музикални прояви презъ изтеклия сезонъ, въ рамкитѣ на една статия, е абсолютно невъзможно. Ние ще се потрудимъ да дадемъ на нашитѣ читатели една обща характеристика, като изтъкнемъ само онова, което ни дава само общия образъ на по-значителнитѣ прояви, отъ които можемъ да заключимъ за общитѣ тенденции въ работата на нѣмскитѣ музикални деятели.

На първо мѣсто трѣбва да подчертаемъ едно важно обстоятелство, че официалната властъ въ Германия, въ лицето на своитѣ институти като Държавната музикална акамара, Института за чуждестранна музика, Министерството на пропагандата, голѣмата Берлинска община и др. указватъ всичкото си съдействие, за да се улесни дейността на музикалнитѣ дейци и поощряватъ морално и материално всички по-голѣми инициатори, които иматъ обществено значение.

Главната целъ е, да се направятъ проявитѣ на изкуството изобщо достъпни на всички слоеве отъ народа, както и на войската. За постигане на тази целъ, която е въ връзка съ общата просвѣтна политика на национал-социализма и съ стремежа да се работи непрестанно за издигане на нивото на духовното развитие на народа, талантътъ и умението на отдѣлнитѣ се използватъ най-рационално и най-целесъобразно.

Концертниятъ животъ е толкова богатъ и разнообразенъ, че е невъзможно дори да се следи всичко, което се дава. Соловитѣ концерти, давани отъ инструменталисти и пѣвци, сж безброй много, но особено впечатление прави, че извънредно широко сж застъпени така нареченитѣ „Лидерабендъ“, които обикновено се изнасятъ отъ пѣвци съ голѣма известностъ. Знае се, че Германия, въ лицето на Шуманъ, Шубертъ, Хуго Волфъ, Брамсъ, Рихардъ Щраусъ и мн. др. по-млади композитори, е родината на музикалната форма

„Лидъ“ (пѣсень). Това сж музикални тълкувания за пѣние съ съпроводъ на пиано, върху нѣкои поетични литературни творби на голѣмитѣ нѣмски поети. Тѣ сж завършени кратки музикални поеми, всѣка отдѣлно напоена съ свое вътрешно съдържание, съобразно съ духа на текста. Тукъ нѣмаме външния блѣсъкъ на виртуозитета при пѣнието, но затова пъкъ, изпълнени отъ голѣми артисти, тѣзи пѣсни (обикновено тѣ се даватъ като цикълъ) оставатъ дълбоко и трайно настроение и впечатление въ душата на слушателитѣ. Имената на Еми Лайснеръ, Мария Мюлеръ, Фрида Лайдеръ, Викториа Урсулакъ, Шлуснусъ и др. сж известни въ това отношение.

Друга област на изпълнителното изкуство, въ която нѣмскитѣ артисти стоятъ на първо мѣсто, е тази на пианото. Първокласнитѣ нѣмски пианисти, които чувме на концертитѣ, тукъ сж многобройни. Тѣ се отличаватъ преди всичко съ школа, която имъ дава завършени срѣдства, чрезъ които съ лекота се отдаватъ на тълкуване вътрешното съдържание и стилъ на пианистическитѣ творби. Тѣхната главна грижа е: чрезъ хармоничното съчетание на техническитѣ срѣдства и обстойно изучаване законитѣ на музикалния строежъ, стила и духа на творбитѣ, да бждатъ въ услуга не на външния блѣсъкъ, на ефекта отъ виртуозността, а на самата музика. И тукъ ще споменемъ само нѣкои имена на по-виднитѣ представители: Бакхаусъ, Валтеръ Гизекингъ, Едуардъ Ердманъ, Едвинъ Фишеръ, Конрадъ Хансенъ, Ели Ней, Винфредъ Волфъ, Юлиянъ фонъ Кароли, Емилъ Зауеръ, Шулицъ и др.

Въ областта на цигулковото изкуство, последното поколение не се отличава съ особено блѣскави личности. Въ концертитѣ презъ изтеклия сезонъ личеше на първо мѣсто името на Гьоргъ Куленкамфъ, който, за сега, държи първо мѣсто въ тази областъ. Между по-младитѣ сж Волфгангъ Шнайдерханъ, Зигфридъ Борисъ, Ерихъ Рьонъ и нѣ-

кои др., които проявяват също качества, чрез които имат, повече или по-малко, изгледи да заемат видни мѣста на цигулари съ очертана концертна кариера.

Измежду чуждестранните цигулари личат често имената на известния чехски виртуозъ Ваща Пшихода, испанеца Жанъ Маненъ, италианката Жаконда ди Бито, а също така и на Васко Абаджиевъ, младиятъ български Вундермайстеръ (майсторъ-чудо), както го нарече тукашната критика и, който съ своята блѣстяща техника и майсторско тълкуване творбитъ на голѣмитъ нѣмски класици Бахъ и Моцартъ, си извоюва едно отъ първите мѣста всрѣдъ артистичния свѣтъ на Германия.

Най-важниятъ факторъ въ музикалния животъ на Берлинъ, обаче, сѫ многобройните симфонични концерти, които се даватъ отъ около десетина оркестри. Най-видно мѣсто въ тази областъ заематъ концертитъ на Берлинската Филхармония, които обикновено се дирижиратъ отъ известния диригентъ Вилхелмъ Фуртвенглеръ. Това е, така да се каже, официалната най-видна и авторитетна личностъ измежду всички диригенти на Германия.

Изкуството на Фуртвенглера се откроява, преди всичко, съ едни крайно индивидуалистични, чисто технически прийоми, свойствени на неговия твърде експансивенъ темпераментъ. Въ тълкуване творбитъ на всички голѣми класически, романтични и модерни нѣмски композитори, той влага широка амплитуда на динамични нюанси, а също така и голѣма точностъ въ ритмичния строежъ. Съ тѣзи качества той постига забележителна релефностъ, пластичностъ и интензивенъ животъ на изпълнението.

Презъ изтеклия сезонъ Берлинската Филхармония даде на първо мѣсто редовните десетъ абонаментни симфонични концерта. Два отъ тѣзи концерта бѣха дирижирани отъ холандския диригентъ Велелмъ Менгелбергъ — единъ отъ най-именититъ днешни диригенти. Всички останали трѣбваше да бъдатъ водени отъ самия Фуртвенглеръ, който, обаче, следъ петия си концертъ, поради заболяване, трѣбваше да отстъпи диригентската прѣчка на Клеменсъ Краусъ, сегашниятъ главенъ диригентъ на Мюнхенската

Хитлеровиятъ младежъ пиистига въ селското стопанство, за да се законнае съ труда и условията на селянина

опера, а също така и на Кнапертсбушъ. Последниятъ, съ своитъ блѣстящи качества, на роденъ диригентъ, съ романтичния си темпераментъ, съ голѣмата си музикална чувствителностъ, а също така и съ чувството си за ритъмъ и художествена мѣрка въ динамиката, съперничи въ първенството на Фуртвенглера.

За да се даде поне една малка представа за значението на тѣзи концерти, ще споменемъ, че на тѣхъ можахме да чуемъ една дълга редица отъ творбитъ на нѣмскитъ симфонични отъ Бахъ, Хандлъ и Моцартъ до Брамса и Брукнера. Голѣма частъ въ програмата бѣ отредена също така и за творбитъ на съвременни композитори: Пфизнеръ, Теодоръ Бергеръ, Цилхеръ, Щраусъ, Алгримъ (единъ интересенъ концертъ за тропетъ и оркестръ) и др.

Освенъ тѣзи абонаментни концерти, Филхармонията ни даде още и други две редици, едната отъ 10, а другата отъ 6 концерта, чрезъ които ни се даде възможността да

чуемъ други видни нѣмски диригенти, като Карлъ Бьомъ, Херманъ Абендротъ, Ойгенъ Йохумъ, а също така и чуждитѣ: Жоржеско (Румъния), Йозе Кубилесъ (Испания), Хидамаро Коноие (Япония), Фрайтесъ Бранко (Португалия), Лавро Матаичъ (Югославия), Франко Ферера (Италия) и др. Наредъ съ тѣзи трѣбва да прибавимъ и двата концерта, дирижирани отъ видния италиански диригентъ Викторъ де Сабата.

Огромната дейность на Филхармонията проличава само отъ обстоятелството, че всички тѣзи концерти, като се вземе предвидъ, че тѣ се повтарятъ, а повечето се свирятъ и по три пѣти, при специални намалени цени, за да ги чуе и по-широкъ кръгъ отъ публика, възлизатъ на около 60. Но, съ това не се изчерпва тази дейность. Трѣбва да се прибавятъ тукъ още две редици концерти съ хоръ и оркестъръ, на които се изпълниха голѣмитѣ творби, „Годишнитѣ времена“, оратория отъ Хаидиъ и „Реквиемитѣ“ на Моцартъ и Верди и Брамсъ, а също така и два концерта, съ творби на съвременни нѣмски композитори, подъ диригентството на Карлъ Шурихтъ.

Въ края на сезона, презъ последнитѣ дни на м. юний, Филхармонията даде последнитѣ 7 концерта, посветени на всички сифонии и концерти на Бетховена.

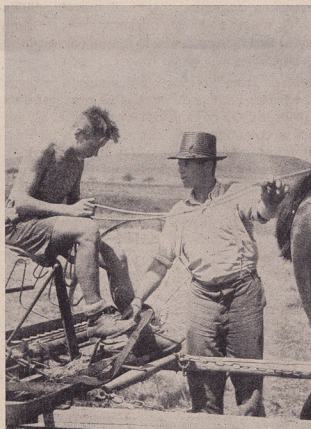
Трѣбва да се подчертае изключителното значение на тѣзи концерти, съ които се поддържа една традиция, да се дава възможность на сравнително млади диригенти отъ провинциалнитѣ градове, да покажатъ своя талантъ и опитность предъ берлинската публика чрезъ най-съвършения оркестровъ апаратъ на столицата. Ще споменемъ само имената на тѣзи диригенти, всѣки отъ които достойно отговори на вниманието, което му се указа: Рихардъ Краусъ, Ото Мацартъ, Хайнцъ Дреселъ, Хансъ Гьоргъ Ратийенъ, Фрицъ Леманъ и Францъ Конвични. Последниятъ е известния главенъ диригентъ на Франкфуртската опера. Той се откроява, посрѣдъ останалитѣ, съ особено майсторство и индивидуалность, като завършенъ диригентъ.

Тукъ му е мѣстото да изтъкнемъ отново обстоятелството до каква степенъ грижитѣ за децентрализиране на музикалното изкуство въ Германия сж дали своитѣ резултати. Може

да се подчертае, че въ всички краища на Райха има оркестри, начело на които стоятъ отлични диригенти, способни да изнасятъ по най-достоеенъ начинъ симфоничнитѣ творби предъ широката публика въ провинцията.

За да завършимъ бѣглата скица на симфоничнитѣ концерти въ Берлинъ, ние дѣлжимъ да кажемъ по нѣколко думи и за другитѣ по-важни прояви въ тази областъ.

Окрестърътъ на държавната опера даде презъ сезона шестъ концерта, чиято художествена стойность е на ниво, не по-малко високо отъ това на Филхармонията. Това се дължи на качествата на извънредно даровития младъ, 32 годишенъ диригентъ Хербертъ фонъ Караянъ, който изтъква вече като една завършена художническа личность съ европейско значение. Ние се надѣваме, че ще ни се представи случай да се повърнемъ по-подробно, за да изтъкнемъ необикновенитѣ дарования и опитность на тази нова звезда на диригентското изкуство въ Германия.

Първиятъ урокъ на хитлеровия младежъ по земео-
бработване. Едно поколѣние предава дълга къмъ
нацията на другото

Градският оркестър, основан преди нѣколко години отъ бившия диригентъ на Кьолнската опера, Фрицъ Цаунъ, проявява широка дейность, която въ бѣдѣ, може би, ще съперничи на тази на Филхармонията, поне по отношение количеството на концертитѣ и широкитѣ размѣри на репертуара. Освенъ около 16-тѣ редовни концерти, този оркестъръ даде въ края на сезона и три такива, на който бидоха изпълнени симфонични творби на около 15 млади нѣмски съвременни компонисти. Дължимъ да изтъкнемъ измежду тази голѣма редица имената на Йохомъ Ноймукъ Давидъ и Едмундъ фонъ Боркъ. И двамата композитори се очертаватъ съ своитѣ особени творчески дарования и отлично владѣние на оркестровата композиционна техника. Това пролича при изпълнението на „Симфонията № 2“ на първия и „Концерта за пиано“ на втория, изпълненъ съ толкова блѣсътъ отъ младия пианистъ Конрадъ Нисенъ.

„Концертътъ“ на Боркъ може да се смѣта, наистина, като твърде ценна придобивка въ творчествата на днешнитѣ композитори, чиито творчески опити все още нѣматъ особено музикално значение.

Къмъ помѣнатитѣ симфонични концерти трѣбва да прибавимъ и тѣзи на оркестъра на Дойчесъ Опернхаусъ, а сѣщо така и тѣзи които се дирижиратъ отъ директора на Висшата музикална школа Д-ръ Шайнъ. При последнитѣ ние съ интересъ следихме изнесенитѣ класически творби на Филипъ Ем. Бахъ, Телеманъ, Ж. С. Бахъ, Хенделъ, Хайднъ, Моцартъ и др. които ни разкриватъ музикалното съкровище на миналото и разведпаватъ донѣкъде тежката и мъглива атмосфера, създавана отъ изкуствено съчиняваната и лишена отъ творческо възхновение модерна музика.

За да завършимъ нашия прегледъ, ще споменемъ и осемтѣ концерта дадени въ салона на Висшата музикална школа изключително съ творбитѣ на голѣмия нѣмски контрапунктистъ Максъ Регеръ. Неуморимиятъ Д-ръ Шайнъ, комуто дължимъ уредбата на тѣзи концерти, оказвайки почтитъ къмъ паметъта на Максъ Регера, по случай 25 годишнината отъ неговата смъртъ, ни даде възможность да проследимъ пѣлостно и всестранно неговото

Сега и този хлапакъ разбира, колко е сладкъ хлѣбътъ на селянина следъ единъ усиленъ и почтенъ трудъ

богато творчество. Дължимъ да отбележимъ, че на тѣзи концерти, по край многото други артисти, се проявиха и двамата брата българи, ученици въ Висшата школа, Венцеславъ и Любомиръ Янкови. Вториятъ особено се отличи въ изпълнението на трудния концертъ за цигулка, аккомпаниранъ отъ оркестъра на училището, подъ диригентството на проф. Максъ Щрубъ.

„Фаустъ“ за стотенъ пѣтъ предъ германскитѣ войници

Тѣзи дни фронттеатрътъ Плесь е представилъ за стотенъ пѣтъ първата часть на „Фаустъ“ предъ нѣмскитѣ войници въ Генералгубернаторството.

Голѣмъ успѣхъ на германскитѣ филми въ Будапеща

Неотдавна въ будапещенския Уфа-театъръ се изнесе съ голѣмъ успѣхъ премиерата на филма „Врагове“, въ който се разкриватъ борбата и страданията на нѣмцитѣ въ Полша, непосредствено преди избухването на войната. Публиката прояви дълбоко разбиране за навременната тема и за нейното изразително представяне. Зрителитѣ, въодушевени отъ завладяващото действие, се увличатъ до тамъ, че се стига до нѣколкократни живи и одобрителни ржкоплѣскания.

Истинска бура отъ въодушвление изтрѣгна последниятъ нѣмски седмиченъ прегледъ.

Зрителитѣ бѣха най-дълбоко покѣртени отъ картинитѣ, които разкриватъ животинската жестокость на еврейско-болшевишката сбирщина отъ убийци въ Лембергъ (Лѣвовъ). Спонтанно избухналитѣ прояви на възмущение, съ което се посрещнаха картинитѣ на арестуванитѣ еврейски убийци, дава ясно да се разбере, колко дълбоко сж пустнали корени у унгарското население чмразата и отвращението къмъ поеврейчениия болшевизъмъ и какъ отъ всички жадно се желае една радикална стѣпка срещу все още мощното туку еврейство.

Photo: Atlantic

И днешнитѣ модерни боеве не сж лишени понѣкога отъ романтика. На заденъ планъ гори съветски танць — отпредъ язди германски конникъ

Foto: Scherl

Германски офицери въ усиленъ трудъ презъ време на боя